

Nytt om gammelt

Nr. 17 - Oktober 2000

FÅBERG HISTORIELAG – LILLEHAMMER

Stort arrangement til lågåsildas ære!

Alle som vil vite mer om lågåsildfisket, bør møte fram på Jorekstad søndag 15. oktober.

Der har Historielaget forberedt et omfattende og interessant program – viet lågåsilda i fortid og nåtid.

Programmet har altså Jorekstad som base, men publikum kan hoppe på når og hvor det måtte passe.

Åpningen foregår på Jorekstad klokka 14.00, og deretter går turen til Knuvelen for å se hvordan fisket foregikk i gamle dager. Her står Ole Rønning og Arve Bakke for opplegget. Det blir blant annet et innblikk i forholdene for not- og grunnhovfiskerne. Grunnhoving blir demonstrert, og diverse utstyr blir vist.

Man kan bile nesten helt fram, og det vil bli ordnet med bilskyss fra Jorekstad for dem som trenger det.

Kl 16.30 er det ankomst Lortvarpet på Fåberg der publikum vil så se hvordan not- og drivgarnfisket foregår

Kl. 18.00 er det samling på Jorekstad. Her viser Magne Rugsveen fra Norsk Skogbruksmuseum "Lågåsildfilmen" og kåserer om lågåsildfisket.

Det blir demonstrert ganing og salting – og smaksprøver blir det også av lågåsild tilberedt på ulike måter.

Voksne betaler 25 kroner for hele moroa, mens barn under 15 går gratis.

Vel møtt til interessant lågåsildaften på Jorekstad!

Andreas Ouren og Kristian Hagen
fotografert ved Vingromlandet
under høstens fiske.
(Foto: Kristian Hosar).

Ivar Skeide, tidligere høgskoledirektør, nå seniorrådgiver ved Høgskolen i Lillehammer, er godt i gang med vervet som leder av Fåberg Historielag. (Foto:GD)

Fåberg Historielag er et kar fylt med kunnskap, innsikt og formidlerglede om den lokale historien. Den nye lederen, Ivar Skeide, ønsker at flere vil øse av karet. Innflytterne ikke minst.

Av Anne Stokke

Han er selv innflytter til byen, odøling som han er.

– Mange synes de vet for lite om den nære historie, kanskje særlig de som ikke er født og oppvokst her. Å være med i et lokalt historielag kan både gi svar på spørsmålene man har og stimulere til økt interesse for lokalmiljøet, mener Skeide.

– På nett?

– Kan man bare ikke være tidsriktig og legge hele historielaget ut på internett. Så kan den som er nysgjerrig, klikke seg innpå og få den informasjon man er ute etter? Rasjonelt er det jo også...

– Flere innflyttere bør være med

Skeide går ikke med på dette forslaget til drift av historielaget ved starten av et nytt hundreår. Han tror internett kan være et supplement i informasjonsvirksomheten, men det er en arbeidskrevende driftsform – og nærhet til stoffet gir den jo ikke. Det blir noe annet å møte fram på Fåberg for å se hvordan lågåsildfisket ble drevet, formidlet av dem som kan det, enn å lese om det på en nettside.

– Man lærer så uendelig mye mer ved å delta, se med egne øyne, lytte til folk som kan fortelle, sier Skeide.

Noen nettversjon er altså ikke aktuelt med første, men Skeide er opptatt av gå nye veier både for å rekruttere flere medlemmer og for å stille lagets kompetanse til disposisjon til nye grupper.

Nylig fikk han en henvendelse fra en gruppe kvinner som på skulle på tur til Lillehammer. De ønsket "noe mer" i tillegg til trivelig shopping i gågata og besøk til turistanleggene. Om det lokale historielag kunne bidra med noe? – Jeg tok kontakt med Bjørn Winquist, og slik ble det tur i skog og mark for jentegjengen.

– Det er en interessant tanke, dette. Tenk på all den lokalkunnskapen og formidlergleden som er samlet i Fåberg Historielag. Det ville være rart om den ikke kan brukes også som bidrag i den voksende reiselivsvirksomheten. Det er i alle fall en tanke vi kan arbeide videre med.

– Kastet ut i det

Den tidligere høgskoledirektøren ute på Storhove hadde absolutt ingen planer om å bli leder i historielaget nå. Men han takket ja til forespørsel om å bli med i styret i vinter.

– Jeg forsto at valgkomiteen hadde problemer med å finne en som var villig til å ta på seg ledervervet, og så, ja så, sa jeg ja.

Skulle det butte, får han trekke veksler på de andre i styret. Der sitter det mye erfaring og kunnskap om lokalhistorisk arbeid.

– Jeg går inn i et svært vel-drevet lag med 450 medlemmer. Mange flinke folk har staket opp veien, jeg må nevne Anita Smestad spesielt, sier Skeide.

– Nye veier

Som tidligere blir det arbeidet med årboka, registreringsarbeid og tur-virksomhet til Lillehammers nære omland og dalen som skal være bærebjelkene i lagsarbeidet.

Men Skeide vil gjerne legge til nye tiltak, og nevner økt samarbeid med historikermiljøet på Høgskolen i Lillehammer (HiL). Planen er å få til en serie med åpne forelesninger etter mønster fra rekken av forelesninger om okkupasjonshistorien som vakte stor interesse i vinter. Skeide har godt håp om å komme i gang allerede i høst.

Står på for Fåberg Historielag

Her er styret som ble valgt på årsmøtet

**Ivar Skeide,
formann**

Født i 1939 i Sør-Odal. Han er utdannet cand. philol fra Universitetet i Oslo, har arbeidet noen år som lektor i Balestrand og Kongsvinger før han i 1970 ble ansatt ved Hedmark/Oppland distriktshøgskole. I 1977 tok han til ved Det regionale høgskolestyret for Oppland. Der var han leder fram til 1994. Ved høgskolereformen i 1994 ble Skeide ansatt som høgskoledirektør ved Høgskolen i Lillehammer. Han gikk av som direktør ved fylte 60 år, og er nå seniorrådgiver ved høgskolen. Skeide har i mange år vært styreformann ved Nansenskolen, sittet i styret for De sandvigske samlingers venner og vært styremedlem/styreformann for Østlandsforskning. Ivar Skeide er gift med Sissel f. Eggen. De har to voksne barn.

**Lars Gaukstad,
nestformann**

Lars Gaukstad er født i 1923 i Lillehammer, og vokste opp i kvartal Y nord i byen. Han arbeidet som montørlærling i Televerket og ved Mesna Bruk i 1942-43. Han er utdannet siv.ing. elektro fra NTB i 1948. Han arbeidet deretter i energibransjen i Bergen, Tromsø, Mo i Rana og Mosjøen før han ble ansatt som direktør for Elektrisitetsdirektoratet i Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen i Oslo i 1961. I årene 1966-92 var han direktør i Kraftlaget Opplandskraft i Lillehammer. Han var formann i Regionplanrådet i Sør-Gudbrandsdal i perioden 1967-77 og a/s Hafjell i perioden 1973-82. Gaukstad har vært styremedlem i Fåberg Historielag siden 1997.

**Asbjørn Dahl,
sekretær**

Asbjørn Dahl er født i 1932 i Fåberg. Han er gift med Johanne, de har fire barn og 11 barnebarn. Dahl er småbruker med sauehold på Jørstadmoen. Han har utdanning fra Storhove landbrukskole og Norges landbrukshøgskole. Han har arbeidet i to år ved beiteforsøks-

garden Apelsvoll, sju år som sekretær i Norges Bondelag, to år som red.sekr. i Norsk Landbruk og 17 år som disponent i De Forende innkjøpslag/Felleskjøpet. Han har vært tilknyttet Dagningen og GLT som frilansmedarbeider. Dahl har skrevet en del landbruksfaglige bøker, historien om De Forende Innkjøpslag og historien om Fåberg bondelag. Han har ellers levert mange artikler til fagblad og dagspresse.

Han er sekretær for Fåberg grendelag, redaktør for Vår Fedreav på sjuende året, og har i seks år vært formann i Fåberg menighetsråd.

**Ole Rønning,
kasserer**

Ole Rønning er 70 år og pensjonert generalmajor. Han er gift med Eli, har to voksne barn og ett barnebarn. Han ble pensjonist fra Forsvaret i 1990, og flyttet da tilbake til barndoms-

hjemmet på Jørstadmoen.

Rønning lever en aktiv pensjonisttilværelse. Etter at han ble pensjonert var han beredskapsleder hos Fylkesmannen i ett år, og var avdelingsleder for sikkerhet og akkreditering i LOOC i nesten tre år. Han har i tillegg vært prosjektleder for to større arrangementer for Forsvaret i Lillehammer-området, henholdsvis i 1996 og 1999. Han var distriktsguvernør for Rotary i 1998-99.

**Marie Sollien,
varamedlem**

Marie Sollien er født i 1938 i Østre Gausdal. Etter endt framhaldsskole flyttet hun til Lillehammer der hun begynte som ekspeditør hos daværende Ole Øverlie, senere i firmaet E. Haugli. Hun tok deretter Alf Fredriksens handelsskole på kveldstid og senere Bondelia husmorskole.

I 1963 giftet hun seg med forpakteren til Fåberg prestegård, Trond Sollien. De har drevet og bodd i prestegården i 40 år. De har tre voksne barn.

I tillegg til bondeyrket har Marie Sollien i mange år arbeidet som deltidsansatt hos Stensrud Sko A/S i Lillehammer. I fritiden har hun vært engasjert i Fåberg Skolemusikk og i Fåberg menighetsråd. Hun har også hatt styre- og lederverv i Nordre Fåberg bondekvinne- og ungdomslag.

**Jan Vidar
Lie Pedersen
varamedlem**

Jan Vidar Lie Pedersen er 49 år gammel, og har vært med i historielagsarbeidet siden reorganiseringen – som bidragsyter til de fleste årbøkene.

Til daglig arbeider han som programsekretær i NRK Oppland. Men har også 24 år bak seg som i forskjellige redaksjonelle stillinger i Dagningen. Han har gitt ut flere lokalhistoriske bøker og jubileumsberetninger. Han skrev også boka "Møter med Marcello" som kom i et opplag på over 7.000.

Utenom lokalhistorie er gamle kjøretøy en av hans hovedinteresser. Lie Pedersen har selv to biler, en Ford fra 1928 og en MGB fra 1966. Han har vært styremedlem og formann i styret for Norsk Kjøretøyhistorisk Museum, og er aktiv i Lillehammer Veteranvogn Klubb.

Dessuten var han initiativtaker til Barnas Dag på Maihaugen, aktiv som kåsør og foredragsholder i lag og foreninger, og leder for dem som vil lære Lillehammer bedre å kjenne i Friundervisningens regi.

**Marie Brenden,
styremedlem**

Marie Brenden er 62 år og bor i Saksumdal. Hun er utdannet lærer, og var i mange år ansatt ved Saksheim skole som lærer og senere rektor. Nå kaller hun seg løsmedarbeider ved samme skole.

Marie Brenden har som de fleste tør vite, en lang karriere bak seg som stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet. Hennes lange politiske vei startet i Lillehammer kommunestyre, fortsatte i fylkestinget i Oppland og førte etter hvert til 12 år på Stortinget. Nå er hun tilbake som medlem av kommunestyret i Lillehammer.

Hun er leder i Saksumdal menighetsråd. Marie Brenden er gift, har tre sønner og tre barnebarn.

Nytt om gammelt

utgis av Fåberg Historielag, Lillehammer.

Ansvarlig for dette nummer er Anne Stokke og Lars Gaukstad.

Thorsrud a.s har tatt seg av produksjonen.

Adresseendringer til postboks 331, 2602 Lillehammer.

Varieret meny i årboka

Redaksjonskomiteen bestemte på første møte i år at årets bok skal inneholde ulike temaer. Fjorårets bok "Fåberg og Lillehammer gjennom 100 år" var for oss alle en spesielt tidkrevende og vanskelig oppgave. Vi er derfor glad for å at vi fikk så mange gode tilbakemeldinger.

I år blir det altså en bok med mange ulike temaer.

Karen Bleken intervjuer Magnhild Bugge som levde et spennende og fremmedartet liv under fjerne strøk under krigen. Jarle Bragelien tar for seg tannlegevirksomheten her i kommunen fra den første tannlegen besøkte byen.

Ole Rønning Johannessen forteller om den nesten glemte kunstmaleren Kåre Halvorsen, født og oppvokst i Lillehammer. Tegner Andreas Hauge, også født

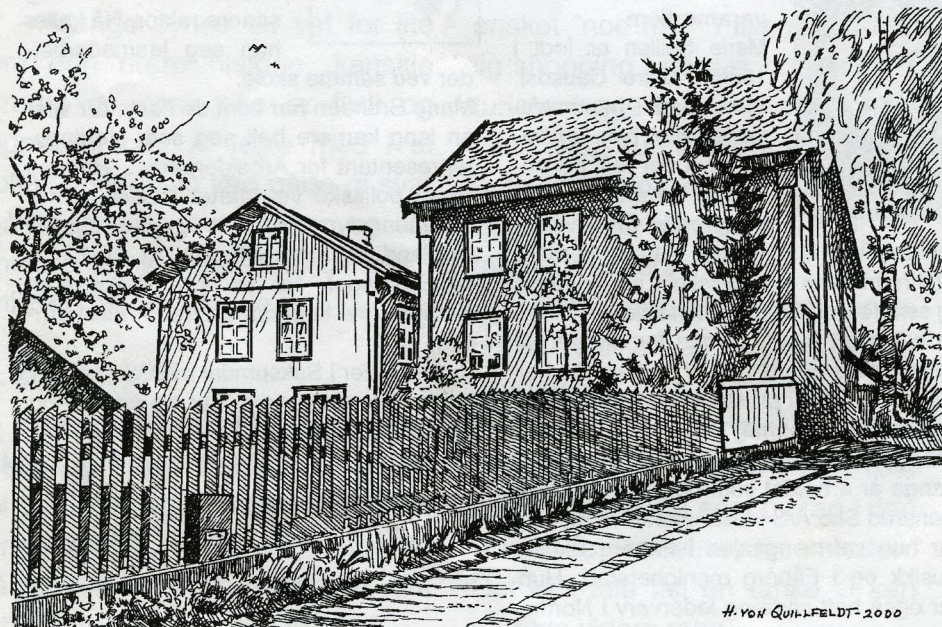
her i byen, skriver om krigsminner.

Kameraklubben feirer 50 år i år, og skriver en beretning ledsaget av bilder. Ola Matti Mathisen skri-

ver om Gamlevegen fra Lilletorvet til Storhove gjennom tidene – i samarbeid med kjennere av håndverks- og gårdsmiljø langs veien.

Helge Rønning tar for seg kafe-er og kafeliv i 1920-30-årene, han tar også for seg et krigstema. Jan Vidar Lie Pedersen redigerer en artikkel fra en barnebok av biskop Lunde fra Lillehammer. Biskopen skriver om en tur til fjells rundt 1870. Kanskje noen kan finne ut hvilken Reina-seter med budeie han besøker?

Stoff om tatervesenet fra tidligere tider til etter krigen tas opp av Anita Smestad. Dessuten blir det småartikler å finne i årets årbok.

H. von QUILLFELDT-2000

Anita Smestad,
Redaksjonskomiteen